

# TABOR

Posamezne številke: Na-  
vadne Din — 50, ob no-  
deljah Din 1—

TABOR izhaja vsak dan, razven  
nedelje in praznikov, ob 18. uri z  
da. imom naslednjega dne ter stane  
mesечно po pošti D 10—, za ino-  
menstvo D 15—, dostavljen na dom  
D 11—, na izkaznice D 10—  
Inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",  
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posamezne številke: Na-  
vadne Din — 50, ob no-  
deljah Din 1—

UREDNISTVO se nahaja v Mari-  
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-  
stropje. Telefon-izbrani št. 276.  
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi  
ulici št. 4, prtljaje, desno. Tele-  
fon št. 24. ŠHS poštno-izbrani ra-  
čun št. 11.781.

Na naročila brez denarja se ne  
izira. — Rokopis se ne vrača.

Leto: III.

Maribor, sobota 23. septembra 1922.

Številka: 215.

## Pismo iz Poljske.

Spor med zapadno in vzhodno Poljsko.  
— Nezadovoljstvo na zapadu. — Kor-  
fanty. — Poljska uprava v Gornji  
Sleziji.

Tzcew, v septembru 1922.

Po večdnevem bivanju na Poznan-  
skem, kulturnem in gospodarskem  
središču poljskega zapada, sem obiskal  
kraje, ki so bili rešeni v zadnjem tre-  
nutku iztrgani iz pruskih rok, kajti  
čez petdeset, morda celo čez 30 let, bi  
že bilo prepozno. Pruska šola in nem-  
ška pest skupaj s smotreno kolonizacijsko  
politiko bi bila poljskega kmeta uničila  
ali ga spodila z rodne grude ter pro-  
letariziranega premlela v svojih tovar-  
nah in plavžih. Revne ostanke njego-  
ve samonikle kulture, pa bi seveda va-  
rovala v hohenzollermskih muzejih in  
bi radi njih zgradila ponosne palače,  
kakor jih vidimo v Zhorecih, Budišim,  
Vratislavi in deloma tudi na Po-  
znanjskem.

Svetovni prevrat leta 1918 se je  
zlasti v Poznanju izvršil tako lepo, da  
bi si nihče ne mogel želeli lepšega. Si-  
cer so bile potrebne tu in tam nezna-  
tne praske, toda Poznanjsko je bilo kaj  
naglo očiščeno in se danes lahko po-  
hvali, da je narodnostno najčistejša  
poljska pokrajina.

Konstatirati moram, da je Poznanjs-  
ko popolnoma slovanofilsko in se v  
tem oziru znatno razlikuje od politiku-  
šče Varšave. Na Poznanjskem ne mo-  
reje razumeti, kako se lahko Poljska  
prepara s Češkoslovaško radi zgodovine.  
Poznanjci niso pozabili, da imata  
obe komaj osvojenimi slovanski državni  
skupnega sovražnika.

Na notranjepolitične razmere na  
Poljskem, osobito pa v Poznanju, vpli-  
vajo neugodno dogodki v Gornji Sleziji.  
Radi Gornje Slezije so se vidno po-  
ostrila že delj časa obstoječa nasprot-  
ja med poljskim zapadom in vzhodom.  
Zapad tvori Velika Poljska (katere je-  
dro je bišva vojvodina Poznanjska) s  
Pomorjem in Gornjo Slezijo, vse, kar  
je poprej spadalo pod Prusko. Poljski  
vzhod pa se deli v Galicijo in Kongre-  
sovko (bivše ruske Poljske).

Spor ima načelno podlago. Počeka  
pač od različne polit. in nar. vzgoje, v  
nemali meri pa tudi od različnosti go-  
spodarskih razmer. Zapad je nacional-  
no radikalnejši, vidi v Nemčiji svoje-  
ga glavnega in najnevarnejšega riva-  
la ter očita Varšavi, da je preveč po-  
rustljiva. V Varšavi so kmalu po ob-  
novitvi svobodne in ujedinjene polj-  
ske države zlezli na krmilo ljudje, ki  
so za Poljsko zelo malo trpeli. Galicija  
je bila domena poljske birokracije; po  
ogromni večini avstrijakantske, ger-  
manofilske, slavofobske birokracije.  
Naravno je, da so se gališki uradniki  
vrinili na najvažnejša mesta. Na Po-  
znanjskem pa si niso mogli pridobiti  
simpatij, ker niso poznali razmer ter  
se jim tudi niso mogli ali morda celo  
hoteli prilagoditi. Dokler so bile meje  
negotivne in je prebivalstvo uvidevalo,  
da so potrebne razne izjemne mere, so  
se Poznanjci radi podrejevali Varšavi.  
Čim dalje pa opazujejo pota belveder-  
sko-levičarske varšavske politike, ki  
se ne ozira na njihove krajevne potre-  
be in želje in ki zanemarija zapadne  
meje, preprečeno sanjajoč o invaziji  
na vzhod, tem neprijetnejši jim postaja  
diktat iz Varšava.

Tem nasprotjem in nesporazumlje-  
njem so se pridružili v zadnjem času  
odmevi gornješlezjskih razmer. To je  
kraj Korfantyja, katerega je — kakor  
znano — parlamentarna večina desi-  
gnirala za ministrsk. predsednika, a

## Iz seje ministrskega sveta.

Nemške reparacije. — Komunistična agitacija v Franciji. — Pobijanje dra-  
ginje in prehra na prebivalstva.

Beograd, 22. septembra. (Izvirno.)  
Včeraj od 4. do 8. ure zvečer se je  
vršila seja min. sveta. Zastopnik zu-  
nanjega ministra, Stanić, je referiral o  
predlogu nemškega poslanika v Beo-  
gradu Schöllerja od 20. t. m., po kojem  
je nemška vlada voljna, skleniti for-  
fait z našo kraljevino. Mi bi dobili iz  
Nemčije na račun reparacij mesto ži-  
vine tehnični material, v glavnem  
poljedelske stroje. Vrednost bi znašala  
15 milijonov zlatih mark. Vlada je  
sklenila, da se naj daljna pogajanja  
vodijo v Parizu med našo in nemško  
delegacijo.

Stanić je nadalje poročal o zunanji  
situaciji na podlagi depeš g. Ninčiča  
ter o razgovorih v Parizu. Sklepanje  
se je odložilo.

Prečitan je bil telegram iz Aten, ki  
pravi, da so komunisti v Traciji iz  
aeroplanov metali lepake, v katerih  
pozivajo prebivalstvo na vstajo.

Minister Vilović je pokrenil vpra-  
šanje izplačila haka v Bosni. Fin. mi-  
nister Kumanudi je izjavil, da poča o

tem v prihodnji seji obširen referat,  
kaj je vlada storila in kaj se da z ozi-  
rom na sedajni položaj storiti.

Minister Žerjav je poročal o za-  
ključkih ekonomskega komiteta glede  
zakona o pobijanju draginje in glede  
prehrane pasivnih krajev. Vlada je  
pooblastila Žerjava, da predloži zakonski  
načrt, ki naj vsebuje: 1. v pasiv-  
nih krajih in v onih, ki so trpeli vsled  
elementarnih nezdod, naj se uvedejo  
institucije za olajšanje prometa z ži-  
vežem in za nabavo hrane; 2. vlada  
lahko prevzame garancijo za kredite  
za aprovizacijske institucije; 3. z zak-  
onom naj se predvideva znižanje cen za  
živila za siromašne sloje; 4. predvidi-  
jo se naj mere za povzdigo poljedelske  
produkcije in industrije; 5. podvzame-  
jo naj se koraki za pobijanje luksusa.

Minister financ se naj pooblasti,  
odrediti, da se izvozna carina na živi-  
la mesto v denarju sme plačevati v  
blagu, ki bi šlo v korist aprovizaciji.

Zakon naj se predloži narodni skup-  
ščini.

## Mir ali vojna na Vzhodu?

Jugoslavija in Romunija za sporazum.  
— Pred orijentsko konferenco. — Mu-  
Angleži bodo branili morske ožine.

Beograd, 22. septembra. (Izvirno.)  
Naš zunanji minister Ninčič in  
romunski poslanik v Parizu Antonescu  
sta izjavila, da njihove vlade žele,  
da se reši vprašanje vzhoda mirnim  
potom ter da boste obe vladi obeh drž-  
zav delali v tem smislu.

Pariz, 21. septembra. (Izvirno.)  
Min. predsednik Poincaré je v razgo-  
voru z našim zunanjim ministrom dr.  
Ninčičem izjavil, da je sodelovanje Ju-  
goslavije na orijentski konferenci za-  
gotovljeno. Sporazum glede sklicanja  
orijentske konference je dosežen. Vr-  
šila pa se ne bo v Benetkah, ampak  
kje drugje v Italiji. Grof Sforza je v  
imenu Italije pristal na to, da na kon-  
ferenci sodeluje tudi Jugoslavija.

London, 20. septembra. (Izvirno.)  
Danes ob 6.30 popoldne so bili člani  
kabineta poklicani k nujni seji. Church-  
ill je dospel ob 7. uri, da se udeleži  
seje. Tudi ministrski predsednik Lloyd  
George je prihitel v London, da prisot-  
stvuje seji. »Associated Presse« javlja,  
da je bila nujna seja sklicana zaradi  
Curzovega poročila o pogajanjih s  
Poincaréjem.

## ZVEZA NARODOV O VPRAŠANJU NARODNIH MANJŠIN.

Ženeva, 21. septembra. (Izvirno.)  
Na današnji seji so bile izza daljše debate  
sprejete resolucije o narodnostnih  
manjšinah, v smislu referata švicarske  
ga zveznega svetnika Motte. Resolucije  
zahtevajo: Če katera država resno pre-  
krši določbe mirovne pogodbe o narod-  
nih manjšinah, ima Zveza narodov  
pravico, da postopa direktno. Za na-  
vadne slučaje pa zahtevajo, da Zveza  
narodov ohrani dobro razmerje z raz-  
nimi vladami. Če bi med dvema vla-  
dama nastalo nesporazumljenje radi  
tolmačenja manjšinskih odredb, naj se  
odločitev prepusti mednarodnemu sod-  
nemu dvoru. Manjšine imajo pravico,  
da jih Zveza narodov štiti pred vsakr-  
šnim zatiranjem. Nič manje pa so na-  
rodne, verske ali jezikovne manjšine  
dolžne sodelovati kot lojalni državljani  
pri upravi države, kateri pripadajo.  
Zveza narodov pričakuje, da bodo tudi  
države, ki niso vezane napram zvezi

— Pred orijentsko konferenco. — Mu-  
Angleži bodo branili morske ožine.

London, 21. septembra. (Izvirno.)  
Iz Carigrada poročajo, da so Kemalisti  
odredili, da se morajo spraviti vsi kri-  
stjani iz ozemlja Smirne in Aidina v  
notranjost dežele.

London, 21. sept. (Izvirno.) Wolffov  
urad poroča: General Frederiks Mon-  
rich brzojavlja »Daily Chronicle« iz  
Carigrada: Turška konjenica na meji  
nevtralne cone na azijski strani Dar-  
danel stalno narašča. Turške čete se  
zbirajo in ogrožajo posadko na azijski  
obali. Mustafa Kemal je poklical mini-  
stre iz Angore v Smirno, kjer je bila  
včeraj seja o vprašanju: Mir ali vojna.  
Nervoznost in skrb med krščanskim  
prebivalstvom v Carigradu narašča.  
Generalni major je odločno izjavil, da  
bi pri sedanjem razpoloženju mohame-  
dancem izpraznenje Ismitha in Ča-  
naka imela v sedanjem trenutku po-  
sledice, proti katerim je požar v Smir-  
ni le senca. Vrhovni poveljnik Sir  
Charles Harington je objavil izjavo,  
v kateri sporoča sklep Angležev, da  
bodo držali nevtralno cono do odločit-  
ve zaveznikov. Vsako kemalistično  
prodiranje v tej coni bi se moralo sma-  
trati kot vojna akcija.

narodov s pogodbo o manjšinskem var-  
stvu, zajamčile svojim manjšinam eno-  
pravičnost in toleranco, ki je predpisa-  
na v pogodbi. Na to je bila na predlog  
senatorja Reynalda sprejeta resolucija  
o mednarodnem pomožnem jeziku espe-  
ranto in sicer s 26 proti 2 glasovoma.

## SVET ZVEZE NARODOV RAZ- PRAVLJA O RAZMEJITVI V PREKMURJU.

Ženeva, 21. sept. (Izvirno.) Svet Zveze  
narodov je včeraj popoldne v tajni seji  
poslušal ekspozit Hymansa glede raz-  
mejitve med Jugoslavijo in Ogrsko ter  
je sklenil v prihodnji seji zaslišati za-  
stopnike obeh interesiranih držav.

## BORZA.

Curik, 22. septembra. Predborza.  
Paris 40.50, Zagreb 1.80, London 23.72,  
Berlin 37½, Praga 16.75, Italija 22.45,  
Newyork 535½, Dunaj 0.0075, žig. kr.  
0.00 sedem osmink, Budimpešta 0.21¼,  
Varšava 0.07, Sofija 3.20.

ga je državni načelnik Pilsudski, ki je  
bil takrat v mučnem konfliktu s parla-  
mentom oziroma z ustavo, odklonil na  
prav neprijeten način. Korfanty je zad-  
nja dva tedna prepotoval svoj volilni  
okraj in vse kraje Poljski pripadlega  
dela Gornje Slezije in je v svojih govo-  
rih opozarjal na nevarnost, ki grozi  
nedavno še tako cvetoči industriji, če  
bo poljska uprava tako nesposobna,  
kakor se je pokazala prvi mesec po za-  
sedbi Gornje Slezije.

Prva posledica delitve je bila, da  
so v poljskem delu silno poskočile ce-  
ne vseh predmetov brez izjeme v polj-  
skem delu Gornje Slezije za 80 do 100  
odstotkov višje kakor v onem delu, ki  
pripada Nemčiji. Razumljivo je, da je  
prebivalstvo ogorčeno in zelo nezado-  
voljno z Varšavo. Pri gornješlezjskem  
vojvodi (v Katovicah) se neprestano  
oglašajo delavske deputacije, zahteva-  
joč takojšnjo odpravo carine na  
nemški meji, ki se niti ni prav posu-  
šila. Baje se tudi dogajajo številne de-  
zertacije poljskih vojakov dasi je vo-  
jaška oblast odredila drakonske kazni.

Vse te neprijetnosti so napotile na-  
čelnika poljske države, da je nedavno  
obiskal Gornjo Slezijo. Oficialno je  
bilo razglašeno, da ima to potovanje  
informativen značaj in da bodo ob tej  
priliki razdeljena odlikovanja polj-  
skim ustašem, ki so se bojevali za pri-  
klopitev Gornje Slezije Poljski. V res-  
nici so odlikovanja kar deževala; ali  
pa bo tudi izboljšana civilna in vojaš-  
ka uprava, to bodo pokazali šele pri-  
hodnji meseci. Danes je položaj tak, da  
cvetoče rudarstvo in težka industrija  
vidno propadata, odkar je Gornja Sle-  
zija razdeljena. Neprestano se dogaja-  
jo razni neredi in nesporazumljenja.  
Nemški tisk se seveda smeje v pest in  
se — v tem slučaju žal ne ravno neu-  
pravičeno — posmehuje Poljakom,  
češ, to vam je »polnische Wirtschaft!«

Seveda nemški tisk v marsičem pre-  
tirava in skuša napeljati vodo na nem-  
ški mlin. Zlorado piše o poljskem so-  
vraštvu, o izgonu nemških organiza-  
torjev, nemških tehnikov, uradnikov,  
delavcev. Gotovo je, da na mnogih  
važnih in odgovornih mestih res nedo-  
staja strokovnjaško usposobljenih vo-  
diteljev, ki bi nadomestili Nemce. Si-  
cer pa izgleda, da precejšen del krivde  
leži na preostalem nemškem in nem-  
čurškem uradništvu in tehničnem o-  
sobju, ki tiho in na zunanjo neopaženo  
sabotira poljsko vodstvo. Najsi bo ta-  
ko ali tako, Varšava bi morala posve-  
čati zanemarjenemu in omalovaževa-  
nemu zapadu večjo pozornost kot jo  
jo posvečala doslej. Njena razredna in  
politična enostranost naj ne razvne  
mučnega in kočljivega spora med za-  
padom in vzhodom, ki je danes že tako  
oster, da izpodkopava celo temelje sa-  
me države! C.

## Politične vesti.

\* Iz demokratske stranke. Iz Beo-  
grada izvemo, da bo sklican podpred-  
sednik demokratskega kluba dr. Kr-  
stelj te dni sejo glavnega odbora stran-  
ke. Klubova seja bo sklicana za 1. ali  
2. okt. Strankin letni kongres se vrši  
koncem oktobra najbrže v Zagrebu.

\* Italija pripravljena za sporazum?  
Iz Beograda javljajo, da je naš rimski  
poslanik Antonievič sporočil željo ita-  
lijanske vlade, da se pospeši sporazum  
in se podpiše konvencije glede izvršit-  
ve rapalske pogodbe. Italija je pri-  
pravljena sprejeti tudi konvencije, gle-  
de katerih dozdaj ni bilo soglasja, tako  
našo zahtevo glede italijanskih manj-  
šinskih šol v Dalmaciji in glede ime-  
novanja italijanskih učiteljev na teli  
šolah. Naša vlada je vzela poročilo na



manje in izvolila komite, ki naj proči najnovije italijanske predloge.

\* **Osnavljanje profilslovankega bloka.** Italijansko - madžarsko prijateljstvo postaja vedno bolj izrazito, po zvezah med italijanskimi fašisti in probujajočimi se Madžari prihaja tudi do tajnih zvez med rimsko in budimpeštansko vlado — ost vseh teh zvez pa je naperjena proti Slovanom, v prvi vrsti seveda proti Jugoslaviji. Italija je poizkušala najti zaveznikov proti Jugoslaviji že povsod, toda imela ni sreče, zato se je s tem večje vnemo oklenila Madžarov, podpirala jih je in jih še podpira tako moralno kakor tudi materialno. Kakor pa sedaj poroča zagrebški »Jutranji List«, se vrše med Italijo in Madžarsko tajno uradni razgovori glede osnovanja skupnega bloka proti Slovanom, osobito proti nam Jugoslovenom. Za ta blok se skuša pridobiti baje tudi Romunijo, ker pa z oficijelno Romunijo, ki je članica Male antante in naša zaveznica ne gre, skušajo Madžari in Italijani pridobiti za to zvezo romunske opozicijske stranke, ki so nasprotnice sedanje oficijelne romunske politike.

\* **Italijansko-orientalski kongres v Trstu in Madžarska.** V prostorih trgovsko-obrtniške zbornice v Trstu se je vršila prošli petek plenarna seja italijansko-orientalskega kongresa pod predsedstvom com. Veneziana, Pellegrinia in Uccelia. Prof. Mompurgo je govoril o Trstu ter ga primerjal z observatorijem Orienta. Skupščina je sprejela dnevni red, pozivajoč vlado, da da podpore institucijam, ki se bavijo s trgovsko propagando. Za njim je govoril dr. Lucas o odnosih med Italijo in Madžarsko. Kongres je po njegovem govoru sklenil odposlati Madžarski pozdravno brzojavko. Dr. Negrelli je prečital referat o italijansko-madžarskih problemih. Referat je bil sprejet in skupščina je sestavila tudi posebno resolucijo, v kateri se zahteva od vlade, da izbere poseben odbor, ki naj bi proučil direktno železniško zvezo med Italijo in Madžarsko preko Avstrije ter da stori vse potrebno, da se čimprej osnuje v Trstu madžarska trgovska zbornica. (Radovedni smo osobito na to, kako in kod bodo Italijani osnovali direktno železniško zvezo med Trstom in Budimpešto — preko Avstrije. Ali bi morda ne kazalo zgraditi raje predor pod Jugoslavijo? Op. ured.)

\* **Češki socialisti proti Komunistom.** Voditelji čeških socialistov V. I. Klofač je v nedeljo na velikem zborovanju v Pragi odločno odklonil enotno fronto s komunisti in je dejal med drugim: Na naslov onih, ki se zavzemajo za enotno fronto in delavske svete, moram predvsem povedati, da je podlaga vsemu zlu in gospodarskemu kaosu v Evropi ruski boljševizem. Iz za boljševiškega prevrata v Rusiji je ta ogromna slovanska država nehala biti dobavitelj in tržišče sveta, kar je glavni vzrok za dolgotrajno gospodarsko krizo cele Evrope. V tem je korenje vsega slabega. Dokler v Rusiji ne nastopi red, dokler bo Rusija v rokah nekoliko pustolovcev, dokler ne bo v Rusiji demokracija — tako dolgo ne bo tudi življenja. Kdor pa hoče enotno fronto s komunisti, naj se obrne na naslov teh par zločincev, ki vedo le uničevati in podirati, ne umejo pa gospodariti in zidati.

\* **Nemška socialna demokracija.** Te dni se vrši v Augsburgu v Nemčiji glavno zborovanje nemške socialno-demokratske stranke. Poslanec A. Branu je v daljšem govoru naglašal, da ima delavstvo isto pozitivne naloge in da ga neizvedljive zahteve vodijo le k razočaranju. Samo urednik »Rote Fahne« še lahko veruje, da se da z revolucijo, puči in letaki kaj doseči. Z nasiljem se ne da nič doseči. Nemčija ne sme pasti tako globoko kot sovjetska Rusija. — V splošnem je opaziti, da je nemška socialna demokracija, nekoč tako impozantna politična organizacija, ki je vzbujala celo Bismarcku strah, zelo oslABLJENA. Sedaj šteje le 1.174.105 članov. Ekstein (Breslava) je dejal o Nemčiji, da postaja Stianesova kraljevina. Simpatično je, da je nemško delavstvo napovedalo oster in načelen boj alkoholizmu.

\* **Sovjetska Rusija in Turki.** Turška zmaga nad Grki je znova obudila

staro prijateljstvo boljševikov do Kemalov in kakor poročajo iz Rige, so sovjeti pripravljali podpreti Kemaliste, ako treba, tudi dejansko s svojimi četami. Vrhovni poveljnik sovjetske vojske, Kamenjev, je baje že odpotoval iz Moskve na kavkaško fronto, kjer sta v bližini Batuma koncentrirani dve boljševiški diviziji, da ž njimi, ako bodo Kemalisti napadli Carigrad, odide tem na pomoč. Poleg tega pa pošiljajo boljševiki na jug tudi še nove čete.

\* **Boljševiki in turški militarizem.** »Times« poročajo iz Rige, da je na mejo azijske Turčije dospelo mnogo sovjetskega vojaštva, ki bi naj pomagalo Mustafi Kemal paši pri zavzetju Carigrada. Po drugih vesteh je bila med Angoro in Moskvo sklenjena pogodba, da bo sovjetska vlada delala skupno s turškimi nacionalisti na to, da Turki dobe Dardanele, za kompenzacijo pa se Rusiji prizna popolna trgovska svoboda na Črnem morju.

## Dnevna kronika.

— **DRUŠTVENE OBJAVE IN DAVEK.** Opozorjamo še enkrat vsa društva in tudi zasebnike, da so vse društvene objave podvržene davku na oglase, ki znaša pri manjšem obsegu notice 1 Din., pri večjem obsegu pa najmanj 2 Din. Zato je treba priložiti oz. poslati vedno obenem z notico dotično pristojbino, ker je jasno, da se ne splača za 1 ali 2 Din. pošiljati posebej opomine. Znesek je lahko priložen tudi v znakah v pismu. Objav, pri katerih ni obenem vposlan tudi davek, ne bomo prinašali. To velja za vsakogar brez izjeme.

— **Zlato poroko je obhajal 17. t. m.** na Breznem pri Rim. Topliceah rudniški paznik g. Miha Babič s svojo ženo Marijo. Jubilarca imata od 14 še 11 živih otrok, vsi odlični Jugoslovani in naprednjaki, 43 vnukov in 5 pravnukov. G. Miha Babič je odločen naprednjak. Še na mnoga, mnoga leta!

— **Za obrambo interesov severnih pokrajin Slovenije.** Sinoči se je vršil pogovor med zastopniki mariborske in celjske lokalne organizacije demokratske stranke. Dogovorjeno je principi-jelno, da se v najkrajšem času skliče zbor zaupnikov iz mariborske oblasti, da se zavzame stalšiče proti gonji, ki se je začela v »Slov. Narodu« zoper vse institucije, ki jih dajejo veljavni zakoni severnim pokrajinam Slovenije (upravno sodišče, oblast itd.). Pozivajo se somišljeniki iz vseh krajev, da se pripravijo na zbor dobro, da se bo videlo, kje je narodna volja in ali se sme delati proti vitalnim interesom naše pokrajine ter proti sklenjenim zakonom.

— **Dr. Korošec pojde v vlado?** »Slov. Narod« prinaša iz Beograda poročilo, da je izjavil dr. Korošec svoje simpatije za resolucijo zagrebškega kongresa, češ da je v skladu z dozdajno akcijo jugoslov. kluba. Tudi je izjavil, da bi bila njegova stranka pripravljena, na podlagi te resolucije sodelovati v vladi. Človeku se skoro zdi, da se plete skupna igra pod odejo med Korošcem in nekaterimi ljubljanskimi »revizionisti« za revizijo ustave, ki bi naj Mariboru vzela oblast, ter za razbitje naprednjakov.

— **Slovenski Narod in upravno sodišče v Celju.** »Slov. Narod«, ki bi rad seveda vse imel koncentrirano v Ljubljano (preko njenega plota sploh ne vidi!), si je naročil nekega »štajerskega« jurista, ki v dolgovoznem članku pobija upravičenost sedeža za upravno sodišče v Celju. Ta izvajanja so vzbudila v Celju veliko ogorčenje, ker kažejo ne mnenje jurista, ampak — ljubljanskega egoista. Pripravlja se protestni shod in izredna seja mestnega zastopa. Ako hočejo gospodje pri Narodu za vsako ceno poglobiti apatijo do Ljubljane v severnem delu Slovenije, naj je nadaljujejo s pisanjem v tem tonu.

— **Nova bolnica v Čakoven se odpre 1. okt. za Medjimurje.** Bolnica bo moderno urejena.

— **Naprednim akademikom in abiturientom!** Kdor želi osebnih informa-

cij o študijskem in ekonomskem položaju na ljubljanski univerzi (inskrIPCija, menze, stanovanje itd.), naj se obrne direktno na OT Tomanova ulica 3; uradne ure tajništva so vsak dan od 11. do 12. ure.

— **Narodna knjižnica v Hotinji vasi.** Pripravljajni odbor priredi dne 24. sept. veselico v gostilni g. Antona Faleža v Slivnici. Iz Maribora vozi vlak ob 1/23. uri in zvečer nazaj ob 10. uri. Začetek ob 3. uri p. Ker je dobiček namenjen za nabavo knjig, zato vabi k obilni udeležbi odbor.

— **Takse za dokumente o draginjskih dokladah.** Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja uradno: Po pojasnilih generalne direkcije posrednih poreza z dne 5. septembra 1922 št. 21.881 so prošnje, potrdila in rešitve zadevajoč reguliranje draginjskih doklad državnih nameščencev takse proste, ako se tem prošnjam ugodi. Na potrditih v smislu čl. 24 zakona o teh draginjskih dokladah (Ur. list št. 70, kos 27 — 1922) pa se mora označiti, da so izdana za reguliranje službenih prejemkov in da so kot take takse prosta. Ako se pa ugotovi, da prisilen ne pripadajo zahtevane draginjske doklade, se mora plačati taksa tako za prošnjo kakor tudi za negativno rešitev (glej razglas delegacije ministrstva financ št. B II. 1189-1922, ki izide v najkrajšem času v Uradnem listu.)

— **Ljudsko vseučilišče v Celju** je z 18. t. m. pričelo zopet z rednim predavanjem. Prvo predavanje je imel ta dan medicine Mikič o žalostni statistiki pijančevanja v Jugoslaviji in o reformi alkoholnega gospodarstva.

— **Informacijski uradi ministrstev.** Iz Beograda poročajo, da se bodo v kratkem osnovali po vseh ministrstvih mali informacijski uradi za obveščanje novim in javnosti.

— **Stipendija za kopalniške zdravniške.** Beograjski listi poročajo, da je ministrstvo narodnega zdravja razpisalo natečaj za podelitev stipendij dveh zdravnikoma, ki bi se v Češkoslovaški v teku dveh let specializirala za balneologijo in klimatologijo. Po dovršenem specializiranju bosta zdravnika imenovana za kopalniška zdravnika v državnih kopalniščinah.

— **Za zgradbo trgovske visoke šole v Zagrebu.** Povodom kraljeve poroke so pričeli Zagrebčani z akcijo za zgradbo trgovske visoke šole v Zagrebu ter so do danes nabrali že — 7 milijonov kron. Vsesakor lep uspeh.

— **Higijska razstava v Sarajevu.** Sarajevski listi poročajo, da se 25. t. m. odpre tamkaj higijenska razstava, pri kateri bo sedela cela država.

— **Kongres orjunašev.** Dne 17. t. m. se je vršil v Novem Sadu kongres vseli organizacij Jugoslovenske nacionalistične omladine. Na kongresu sta poleg drugih govorila tudi polkovnik Pavle Jurišič in dr. Ivo Mogorovič. Zborovalci so priredili tudi manifestacijo po mestu, do izgredev pa ni prišlo.

— **Hotelska afera v Travniku.** Sarajevska pokrajinska uprava je razpustila mestno upravo v Travniku povodom afere o prodaji hotela Vlašič, ki je vreden krog 7 milijonov kron, prodan pa je bil za 1.200.000 kron. Na zahtevo meščanstva je vlada to prodajo razveljavila in mestni zastop razpustila.

— **Kongres italijanskih novinarjev** se je vršil dne 16., 17. in 18. t. m. v Trstu.

— **Mednarodna carinska konferenca.** Meseca maja prihodnjega leta se bo vršila v Ženevi v Švici mednarodna carinska konferenca.

— **Kongres madžarske stranke.** V nedeljo 17. t. m. se je vršil v Subotici kongres madžarske stranke, katerega so nadzirali orjunaši. Po kongresu so Madžari peli — hrvatsko narodno himno.

— **Volkovi v hrvatskem primorju.** Zagrebški listi poročajo iz Meje v hrvatskem primorju, da so se tamkaj pojavile velike tolpe volkov, ki posebno ovčarjem povročajo veliko škode in prglavice. Ljudje se boje, kaj bo pozimi, ko so že sedaj volkovi tako predrzni.

— **Osiješka policija hoče stavkati.** Osiješki mestni stražniki so uvedli ak-

cijo za povišanje plač, ker pa jim mesto neče ugoditi v celoti, so sklenili, da stopijo v stavko. To bo prva stavka te vrste v naši državi ter bo posebno po godu — tatovom in drugim podobnim elementom.

— **Vzorčni sejem v Novem Sadu.** Kakor poročajo novosadski listi, so tamkajšnje gospodarske organizacije sklenile, da prirede prihodnje leto v septembru v Novem Sadu vzorčni sejem. Te dni se bo osnoval v to svrhu poseben odbor, ki bo takoj določil, kje naj se zgradi sejmišče.

— **Nalezljive bolezni v Vojvodini.** Koncem prošlega meseca je bilo v Vojvodini ugotovljenih 409 slučajev nalezljivih bolezni. V poslednjih 14 dneh tega meseca je umrlo v Vojvodini na nalezljivih boleznih 62 ljudi. Največ slučajev pripada škrlatici, ki beleži 211 novih slučajev, od teh 52 smrtnih. Na novo se je pojavila tudi difterija in sicer v 13 slučajih.

— **Povišanje poštnih pristojbin.** S 25. septembrom bodo poštna pristojbina za ves notranji poštni promet povišana za 100 odstotkov.

— **Progressivno doklado za stanovanja** je uvedel mestni magistrat v Celju. Ta doklada se bo pobirala v svrhu po-kritja stroškov za gradnjo mestne stanovanjske hiše. Luksuzna stanovanja se bodo obdačila z dvojnimi zneskom, istotako denarni zavodi, dokler za svoje uslužbenice ne zgrade stanovanjskih hiš.

— **Kongres gluhomelih.** V Jobi večnih konferenc, kongresov itd. se je sestal v Rimu tudi kongres gluhomelih. V osrednji organizaciji gluhomelih je združenih čez 40.000 članov. Ti so poslali svoje delegate k prvemu italijanskemu kongresu gluhomelih. Bil je to zanimiv prizor — pripoveduje poročevalec rimskega lista. V dvorani so se vršili živahni govori in debate, kljub temu pa je vladala popolna tišina, ki jo je motilo le škripanje stolcev ali premikanje nog. Govorniki so namreč govorili s prsti. V svojih dolgih govorih so razmotrivali razna stanovska vprašanja, zlasti vzgojo gluhomelih. Kongres je molče — z dvigom rok — sprejel resolucijo, s katero zahteva, da naj vlada prisili stariše gluhomelih, da dajo otroke v šolo za gluhomelne, kjer naj se vzgoje brezplačno za koristne člane človeške družbe.

— **Deficit švicarskih železnic.** Švicarske državne železnice so končale lansko leto s 25 milijoni frankov deficita. Določen je kredit 46 milijonov frankov za elektrifikacijo novih prog.

— **1.528.000 brezposelnih** je bilo 4. t. m. na Angleškem. Od 1. jan. pa do tega dne se je zmanjšalo število brezposelnih za 496.733.

— **»Daily Herald«, glasilo angleških socialistov.** Znan angleški list »Daily Herald«, ki izhaja v 500.000 izvodih, je te dni prešel v last socialističnega delavskega sindikata ter bo odslej dalje izhajal kot oficijelno glasilo angleških socialistov. »Daily Herald« je bil tudi doslej že naklonjen delavstvu.

## Koroške vesti.

Ob bližajoči se obletnici koroškega plebiscita je dolžnost nas tukaj stanujočih Korošcev, da seznanimo široko javnost, kako Nemci še vedno hujskajo svoje ljudi proti Slovanom in prav posebno proti Jugoslovenom in kako zastrupljajo s svojim nacionalnim šovinizmom še tisto malo peščico trezno mislečih, ki od nas Slovanov kaj radi sprejemajo kruha in druge dobrote. Nemci v Celovcu so proslavili lani koroški plebiscit obenem z znanim »Republikfeier« dne 12. 11. (nov.). Da po-kažemo, kako so ti nemški gromovniki pri tej priliki govorili in kljub temu, da so republikanci točili solze za poginjeno monarhijo Avstrijo, objavljamo tu objektivno poročilo dveh znamenljivih naših koroških rojakov iz Celovca: »Ob 9. uri je bila maša, nato v kapeli govor, ki je imel vse znake monarhističnega gibanja. Vzrok razpada Avstrije je po govornikovem mnenju bil: »Untrene des Volkes gegenüber dem Staate. Die Südslaven waren die ersten, die sich von Oesterreich trennten. Der Anlass zum Kriege war die Ermordung des Thronfolgerpaars in



Sarajevo. Ein fanatischer Serbe iachtete dem Vaterlande seinen Patriotismus durch einen Mord zu zeigen. Dieser serbische Fanatismus wollte auch in unserem lieben Kärntnerlande festen Fuss fassen, gelang es ihm aber nicht, da sich sogar die Kärntner Slovenen allein kräftig zur Wehr stellten. Take in druge gorostasne stvari so ti nemški hujskači že v cerkvi govorili! Vsakdo si lahko sam predstavljaja, kako delajo zunaj nje med ljudstvom! Niti glad in pomilovanja vredni gospodarski položaj avstrijskih republikancev, ni streznil teh zakrknjenih »Heimatsdienstlerjev«. Uverjeni smo, da bodo tudi letos izrabili ti fanatiki obletnico plebiscita v to, da zopet s hujskarijami potolažijo Koroscem lačno želodec.

## Prekmurje.

**Pucinci.** Prav hvaležni smo kompetentni oblasti, da je namestila novo šolsko vrtnarico. Trdno smo prepričani, da se bode začelo v šolskem vrtnu redno podučevati in zajedno tudi razširati narodno vzgojo, ki je prepotrebna mlademu naraščanju. — Bivša gđ. vrtnarica je stalno upokojena.

**Pucinci.** Dne 17. t. m. se je vršila v vseh prostorih gostilne g. Janosa Kühnar veselica v spomin 30 letnega obstoja gasilnega društva. Prisotni so bili tudi tešanovski, martjanski in seheborski gasilci. Udeležba od strani ljudstva je bila polnoštevilna. Nadeja se, da bodo tudi ostale občine ustanovile slična društva in pokazale svojo delavnost v prid razširjevanja koristnih namenov. K. A.

**Beltinci.** Gostilničarju Huberju so te dni ukradli različna živila. Orožnikom se je posrečilo izslediti tat. Sploh so tatvine v našem okraju zelo pogoste.

## Zahvala srbskih kmetovalcev Slovincem.

Srbski kmetovalci vrnivši se iz potovanja po Sloveniji v Srbijo, so dopisali Kmetijski družbi sledečo brzojavno zahvalo:

Beograd, 18. septembra. Zdravi smo se vsi vrnili v Beograd. Po še svežih vtislih našega bratskega objema čutilmo se obvezane, da se Vam tudi tem potom zahvalimo za Vaš presrečen bratski sprejem in za globoko iskreno ljubav, s katero ste nas povsod sprejemali, pogostili in spremljali skozi Vam in tudi nam drago bratsko Slovincijo. Vaša iskrena brata ljubav je tudi v naših sreih vžgala občutek najdražjega in najmilejšega bratstva in ljubezni, kar naj služi v jamsstvo za skupno slovo na delu za ohranitev našega bratskega edinstva in za napredek naše skupne domovine. Tu hočemo bratstvo in ljubezen širiti med našimi tovariši in jo prenesti na mladino, da bi Vas vsi vzljubili, kakor smo Vas mi vzljubili. Prosimo Vas, da to našo zahvalo tolmačite vsem mestom in odborom, ki so nas sprejeli, pogostili in spremljevali in jim sporočite, da jih iskreno bratski ljubimo.

V imenu kmetovalcev in strokovnjakov, član uprave Srbskega Poljo-privrednega društva

Vica Radovanović.

## Mariborske vesti.

Maribor 22. septembra 1922.

**Čenj.** naročnike opozarjamo, da smo današnji številki priložili položnice ter prosimo, da nam zaostalo naročnino poravnajo.

—o—

**m Umrli** je v četrtek 21. t. m. v Mariboru hišni posestnik, bivši gasilski stotnik Karl Löbl, v 74. letu starosti.

**m Aeroplani nad Mariborom.** Danes ob pol enajstih sta preletela nad južnim delom Maribora dva aeroplana in se ustavila na Teznu. Ta nenavaden obisk je vzbudil različno komentiranje. Obveščeni smo, da sta aeroplana naša in sta priletela v Maribor zaradi vaje. Danes popoldne bodeta krožila nad mestom.

**m Vpisovanje v dnevno deško in dešičko zavetišče** se bo vršilo v nedeljo

dne 24. in ponedeljek dne 25. t. m. vsakokrat od 8. do 11. ure dopoldan v pisarni Državne dečje stanice v Strossmayerjevi ul. 26. Vsprejemalo se bo le sirote in zapuščeno deco najrevnejših slojev.

**m Onemogel stavec.** Presinoči je bil izpuščen iz bolnice stavec Mavra, ki se je na cesti onemogel zgrudil. Policija ga je oddala v oskrbo mestnemu magistratu.

**m Vdova s petimi nepreskrbljenimi otroci** prosi usmiljena srca nujno podpore, da zamore opremiti otroke za šolo. Naslov v našem uredništvu, kjer se sprejemajo tudi darovi.

**m Državna borza dela v Mariboru.** (Uradno pojasnilo na beležko v »Volksstimme« z dne 14. 9. 1922., št. 74.) V mariborski »Volksstimme« zgoraj navedenega datuma je bilo stavljen javno prašanje na podpisani urad glede volitev upravnega odbora po zakonu o zaščiti delavcev §. 90, 91 (Uradni list z dne 13. VII. 1922., št. 74.) Na to odgovarjamo, da se bodo izvršile volitve že v bližnjem času in sicer po navodilih, ki nam bodo došle od ministrstva za socialno politiko preko Državne osrednje borze dela v Belgradu. Zato ni od nas odvisno kedaj in kako se bodo vršile v zakonu predvidene volitve. Podpisani urad sam posluje točno in vestno, tako da pri njem ni niti najmanjšega zadržka za natančno izvrševanje zakonskih določil. Dovoljujemo pa si opozoriti pri ti priliki javnost kratko na sledeča dejstva, glede katerih vsa naša dosedanja prizadevanja niso prav nič zalegla. Urad nima predvsem svoji nalogi odgovarjajočih prostorov in ako nam mariborska občina ne dodeli še pravočasno v smislu zakona o zaščiti delavcev po § 93. b) dolžnih prostorov, bo urad v bližnjem času sploh moral ustaviti uradovanje. Sedanjih prostori (Stolna ulica št. 4) velikemu navalu strank (tekoče leto jih je bilo do 20. 9. 1922 10.931 in to pri dnevni tri in pol uradni urah za stranke) že zdavna ne zadoščajo ter bičajo v obraz vsem zdravstvenim predpisom, tako da je zdravje uradništva prav resno ogroženo. Na drugi strani, pa je hišni gospodar prostore že ponovno sodnijski odpovedal, ker jih res nujno rabi za trgovino. O resničnosti naših navedb se more vsakdo sam prepričati. Obračamo se zato predvsem na mariborski občinski svet, da vzame prašanje naših uradnih prostorov nujno v pretres, sicer bo naš vlevažen in nadvse lepo poslušajoči razvijajoči se urad lepega dne postavljen na cesto in bo moral prenehati. Prosimo zastopnike vseh političnih strank, da si osvojijo obstoj in procvit našega urada kot svoje prašanje ker urad je javna ustanova ter namjenja v veliko korist vsej javnosti. Druga velika težkoča je ta, da urad nima že leto dni potrebnega števila uradništva. Nujno rabi še vsaj 1 uradnika, da bo mogel biti urad za stranke več ur odprt, ne pa da jih mora večkrat skoro polovico oditi, ker ne morejo biti postreženi kakor potrebno. Gotovo je, da bi moralo priti pozneje še več uradnikov, najmanj še 1 ali 2. Dokler ne bo uradništva, bodo vsa našega urada se tičoča določila zakona o zaščiti delavcev samo na papirju. Komisije za izbiro poklicev in posredovanje vajencev tudi ne bo mogoče toliko časa oživetvoriti, dokler ni uradništva. Tu je ležeče na narodnih poslancih vseh strank, da podvzamejo v Belgradu energične korake pri ministrstvu za socialno politiko, da našemu uradu potrebne uradnike, za katere že leto dni zastoj prosimo. Sedanje uradništvo je z delom preobloženo in ako ne bo pomoči, bo primorano in ono zapustiti svoja mesta. Čutili smo se dolžne, dati javnosti gornja pojasnila, da bo vedla soditi pravilno delo našega urada ter znala za glavne nedostatke, ki na njih urad trpi in da ne deluje v tisto zadovoljnost, kakor bi rad in bi moral. Ko bodo ti nedostaki odpravljeni, bo mogla imeti javnost od urada res vse koristi, ki jih upravičeno želi in pričakuje. — V Mariboru, 21. sept. 1922. Državna borza dela v Mariboru.

**m Zatekel se je mlad lovski pes, tigrast s tremi velikimi temnorjavimi lisami na hrbtu, s pasom krog vratu. Kdor bi ga našel, naj ga odda lastniku g. V. Cottiču, Maistrova ul. 17. II. kjer dobi primerno nagrado.**

**m Cirkus »Drina«.** V petek dne 22. sept. rokoborba. 1. par Stokič co. Semič do zmage, 2. par Tscharri co. Zanelatto, 3. par Tom Sajer co. Rossano, 4. par Stenlai co. Efendi. Boksanje: Dražnovič co. De Santi Bruno. Sodnik: N. Lebedinsky. V slučaju sabega vremena se predvaja v Narodnem domu.

**m Velika kavarna.** Najmodernejša Kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

## Narodno gledališče.

Repertoire:

Petek 22. septembra: Zaprtó.  
Sobota 2. septembra: Hlapci. A. premijera.  
Nedelja, 24. septembra: Prodana nevesta, Izven ab.  
Ponedeljek, 25. septembra: Zaprtó.  
Torek, 26. septembra: Car in tesar. Izven ab.

## Kultura in umetnost

**x Vpisovanje v kraljevo akademijo za umetnost in umetno obrt v Zagrebu.** Vpisovanje v kraljevo akademijo za umetnost in umetno obrt v Zagrebu, edini zavod te vrste v naši državi, se vrši dne 29. in 30. t. m. dopoldan od 9. do 12. ure.

**x Narodu!** Pred desetimi leti je nagloma odšel v večnost naš pesnik Ant. Aškerc. Ob pogrebu njegovih zemeljskih ostankov je ves naš narod na dotlej najslajnejši način izrazil, da se zaveda, koga je izgubil. Anton Aškerc je bil najdoslednejši in najpogumnejši bojevnik za duševno svobodo, za resnico in pravico. Kot ustanovitelj slovenske moderne poezije je spesnil bajade in romane, ki so po svoji vsebini in obliki vrhunec naše epske umetnosti. Bil je prvi slovenski poet, ki je zajemal globoko ne le iz zgodovine našega naroda, nego je črpal iz povestnice skoro vseh svetovnih narodov. Nihče ni razširil obzorja slovenske poezije tako mogočno kakor Anton Aškerc. Bil je prvi poet našega delavca in našega kmeta, njunih borb, trpljenja in triumfov; bil je poet naših narodnih, socialnih in verskih mučenikov in junakov, iz kojih žrtev in krvi sta nam zrastle svoboda in ujedinjenje; bil je poet-filozof naših dvomov in hrepenenj, naše ljubezni in nade, naše mrznje in osvete. Kakor slavec je umel zagosteliti o sladkih čustvih ljubeče mladence, kakor z bičem in škorpionom je znal usekati, kakor vihar zagrmeti. Bil je velik pesnik v vsakem oziru, veliki kot Slovenec, kot Jugoslovan, kot Slovan, kot človek-borec-mislec.

Rusi, Švedi, Čehi, Jugosloveni so prevajali Aškercove pesnitve; tudi v nemških prevodih so izšle njegove balade in romane. In še izidejo. Lirik, epik, dramatik, esojist, kritik, urednik, potopisec, prevajalec in odlični novinar je bil Anton Aškerc. Obogatil je slovenski jezik z novimi narodnimi izrazi in oblikami, obogatil slovensko poezijo z novimi idejami in pesniškimi formami, obogatil slovensko slovstvo notranje in zunanje, navzgor in na šir kakor nihče pred njim in za njim. Štirinajst knjig je podaril narodu, od rojstva nesrečen in beden, a do svoje prezgodnje smrti neomahljivo plodovit, energično vzpodbudjalen in sredi najtemnejšega narodevega robstva brez prestanka junaško odkritosrečen in bojevit. Kot prorok je napovedoval brez oddihljaja, da že vzhaja solnce Jugoslavije. Dočakal ni te sreče, ki je neomajno verovano vanjo in ki jo je vtrjeval v dušah svojih rojakov. Strašna vihra svetovne vojne je bila hkratu smrtni boj prepotentnega Germanstva. V tej vihri smo malone pozabili tega glasnika svoje svobode.

Ob desetletnici Aškercove smrti pa se je svobodni naš narod spomnil svoje dolžnosti. Sklenil je postaviti velikemu jugoslovanskemu bardu v Ljubljani dostojen spomenik: iz hvaležnosti slavnemu pokojniku in v vzpodbudo mladini ter znanecem. Vso jugoslovansko javnost pozivljamo, da zbira prispevke, prireja koncerte, slavnosti, dramske predstave in veselice v korist Ant. Aškercemu spomeniku! Počastimo ga, saj počastimo s tem sebe, počasti-

mo misli čustva, ideje in ideale, za katere je veliki pokojnik živel, deloval, trpel in umrl.

Denarni prispevki naj se pošiljajo na naslov blagajnika dr. Vekoslava Kisovca, ravnatelja Slavenske banke v Ljubljani.

V Ljubljani, 15. sept. 1922.

Odbor za Aškercov spomenik v Ljubljani.

**x Nova drama Trockega.** Glasom vesti iz Helsingfors, je Trocki ravnokar napisal novo dramo, katero bodo v kratkem uprizorili v Moskvi.

**x Zbirka zakonov VI. zv.** Zakon o zaščiti javne varnosti in reda. Zakon o pobijanju draginje. V Ljubljani 1922. Založila Tiskovna zadruga. Zgoraj omenjena zakona sta izšla pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani in bosta zainteresiranim krogom v priročni obliki dobro služila.

**x Zbirka zakonov VII. zv.** Zakon o glavni kontroli. V Ljubljani 1922. Založila Tiskovna zadruga. Tudi na to knjižico opozarjamo juriste, ki hočejo imeti zakone v priročni obliki.

## Sport.

**: Tennis-turnir za prvenstvo Maribora.** Za turnir se je javilo dozdej že znatno število igralcev in igralk, tako da obeta nuditi ta prireditelj velik užitek za športno publiko, posebno ker so med igralci in taki, ki so z velikim uspehom nastopali na mednarodnih turnirjih. Čenj občinstvo se opozarja, da je vstop dovoljen samo z vstopnico. Cene so sledeče: Sedež znotraj mreže za osebo 15 din., sedež izven mreže za osebo 10 din., stojišče 5 din. — Permanentna vstopnica za celi čas turnirja znotraj mreže 50 din., za osebo, izven mreže 30 din., stojišča 15 din. (Vsaka vstopnica velja za celi oni dan, za katerega je bila kupljena.) Točni spored se bo objavljaval v časopisih. Čenj občinstvo se še sedaj opozarja, da bo najinteresantnejša igra v nedeljo dne 24. t. m. od 9. do 12. in od 14. do 18. ure ter v nedeljo dne 1. 10. od 8. ure naprej.

## Objave.

§ **Mestni kino.** »Smrtonosna Iestva« prekrasna cirkuška senzacija v 6 činih z Luziano Albertini v glavni vlogi se predvaja v petek, soboto, nedeljo in ponedeljek.

## Porotno sodišče.

Maribor, 21. sept.

Umor v Podvincih.

Dne 4. febr. t. l. je bil v Podvincih pri Ptuju v svojem skladišču zavrtno umorjen in oropan trgovec s poljskimi pridelki Rihard Rosenfeld. Umor se je zgodil med 8. in 10. uro dopoldne. — Rosenfeld je imel osem vbdoljajev v prsa in trebuh. Sum je padel na dva fanta, ki sta tisto jutro postopala krog Rosenfeldovega skladišča; sosedje izpovedujejo, da so ju videli, vendar nič hudega slutili. Naenkrat sta zgignila v skladišče, čez nekaj časa zopet prišla ven in izginila v gozd. Po popisu prič so orožniki izsledili enega izmed njih v osebi Alojzija Polaka, rojenega 16. apr. 1889. v Vel. Kocjanu, pristojnega v Rapelo, brezposelnega slikarja nestalnega bivališča. Pri konfrontacijah ga je več prič brezdomno spoznalo za večjega izmed obeh fantov, ki sta se kritičnega dne sprehajala pred Rosenfeldovo trgovino. Tudi je Polak že poprej neki prič namigaval, da bo napravil »rutar« pri vojnem dobičkarju Rosenfeldu. Obdolženec seveda odločno taji. Tudi o njegovem tovarišu pri umoru dozdej ni sledu. Vendar so se njegovi alibi = dokazi izjalovili. Polak je obtožen tudi raznih tatvin in goljufij.

Porotniki so z vsemi 12 glasovi potrdili krivdo obtoženčevu, ki je bil obsojen na podlagi krivdoreka v smrt na večalih.

To je že tretja smrtna obsodba v tem zasedanju.

**Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.**



# Nevarnost epidemij.

(Konec.)

**Povratna mrzlica (Febris recurrens)** je tifusu podobna bolezen, ki je prenašajo v prvi vrsti uši. Po podatkih ruskega profesorja Tarasevica je obolelo na Ruskem v zadnjih 4 letih okoli 10 milijonov ljudi na tej bolezni; mortalitet je iznašal 2 do 4%. Ta pandemija rekurensa nima primere v zgodovini. Kakor pegavico, tako so tudi rekurens najbolj pospeševalne desolatne prehranjevalne in higijenične razmere, posledice velikih izprememb in gospodarskih katastrof. Siromaštvo, združeno z nesnago in drugimi podobnimi pojavi je najboljši pospeševalatelj. Brez obleke, hrane in mila se nikdo ne more braniti pred ušmi. In če slišimo, da so v Rusiji kraji, kjer ljudje že leta niso videli mila, nas te številke ne bodo preveč osupnile! Obe pandemiji nista neposredno nevarni zapadni Evropi, t. j. pokrajinam, kjer obstojajo normalne razmere in higijenični način življenja. Nevarnejše so za Poljsko in Romunijo, ki ju pasirajo nešteti transporti iz Rusije, prinašajoči nesnago, uši in te že okužene bolnike ali nositelje bacilov in kjer so tudi sicer življenjski pogoji dokaj neugodni.

Zelo nevarna je kolera, ki je v Rusiji dosegla l. 1921. najvišje število slučajev. Naj zadostuje, če omenimo, da je bilo v Rusiji 1912. l. 9, leta 1915. — 34.582, leta 1918. — 41.289 in l. 1921. — 174.921 slučajev obolenja. Začela se je v zimi 1920.-21. v rostovski in kubanski guberniji ter se razširila proti Volgi, dokler ni sredi poletja prenehala. Značilno je, da je bilo l. 1921. mnogo manj slučajev obolenja med vojaki. Vzrok je sistematično izvršena vakcinacija vojske. V splošnem je iznašal mortalitet okoli 50%. V januarju letošnjega leta je epidemija kolera izbruhnila iznova in sicer v Ukrajini.

**Kuga** (v bombonski obliki) se pojavlja v zadnjih letih na raznih mestih Evrope, a iz zgodovine velikih pandemij kuge vemo, da so se na ta način začele vse pandemije. Vedno so se pojavljali najprej sporadični slučajji, za njimi pa je izbruhnila prava pandemija, proti kateri je boj izredno težaven. Tudi v tem oziru je treba paziti na Rusijo!

**Glad in epidemije** so že od nekdaj v ozki kavalni zvezi. Tako je tudi sedaj v Rusiji. Rusija preživlja ponovno periodo lakote. Take periode so bile vedno v tej državi, nikdar pa še ne v tako velikem obsegu, pod tako težkimi pogoji in s tako malimi izgledi za skrajšano pomoč. Lanska suša je uničila v najrodovitnejših delih vso žetev. Glad je zavlada! v pokrajinah okoli Volge in Dona, v delu Ukrajine vse do Krima, Gruzije in Armenije. Ta cona glada se širi vedno bolj. Čez 40.000.000 ljudi strada, od teh je umrlo v letošnjem letu ali jih bo umrlo najmanj 10 milijonov.

Te številke navajajo delegati vseh misij, ki so sedaj v Rusiji, a ruska vlada jih molče potrjuje. Milijonom na smrt obsojenih ni več pomoči; ako bi se tudi dobila sredstva, pa jih ni mogoče spraviti pravočasno v te kraje. Prometna sredstva ne funkcionirajo in se ne dajo tako lahko urediti. Kolkor jih je na razpolago, se vsa uporabljajo zato, da se v kraje glada in smrti spravi živež in seme. Misije, ki so došle v Rusijo, lahko delajo samo ob železniških progah in vodnih cestah.

Vsled lakote se opaža nov pojav, ki utegne le še bolj razširiti epidemije. To je pomikanje ljudskih mas.

V mnogih krajih ni ničesar več, kar bi kmete vezalo k njihovim ognjiščem. Lačni so, polja niso posejana, ker ni bilo semena (cela Ukrajina je obsejala to leto le 15—16% one površi-

ne, ki jo je obdelovala pred vojno), živina je poginila, ker ni bilo krme in tako so ljudje sklenili, da gredo na pot iskat si živeža. Postali so nomadi.

Kakor pripovedujejo očividci, se med Uralom in poljsko mejo opaža živahno pulziranje in ljudske mase se začnajo pomikati. Sovjetske oblasti so brez moči. Že v februarju t. l. so objavile oficijelno, da je čez 700.000 Tatarov zapustilo svoje domove in krenilo na pot, da si išče hrano. V mnogih krajih so ljudje pobegnili v gozdove, kjer se žive s koreninami in z lovom.

Če uvažimo vse to, tedaj nam postane jasno, da se v Rusiji pripravljajo neke vrste selitev narodov. Lačne mase ljudi se pomikajo proti krajem, kjer upajo najti živeža, kakor so v starih časih barbarski narodi iz enakih vzrokov potovali od vzhoda proti zahodu. Kam in kako daleč bo to privedlo, je nemogoče reči, kajti glad v Rusiji ne bo končal že letošnjega leta.

Mase lačnih se pomikajo deloma na jug, deloma na zapad in sever. Velik del potuje proti Ukrajini, katero že zapuščajo njeni prvotni prebivalci, seleč se proti mejam Poljske in Besarabije, ker tudi v Ukrajini vlada glad. Če pomislimo, da je Ukrajina povrh tega tudi še nezgodno kolere, nam je jasno, da je velika epidemija kolere neizogibna. Najnovejše vesti iz Rusije to le potrjujejo.

Čitali ste v dnevnikih listih, da so se v Rusiji pomnožili pojavi kanibalizma. Morda ste verjeli tem vestem, morda niste verjeli. Čujte sedaj, kaj izjavlja sloviti nemški učenjak profesor Mühlens, šef nemške misije Rdečega križa za pomoč Rusiji:

»Pravijo, da v Rusiji jedo človeško meso. To lahko le potrdim, kajti danes ne samo v Rusiji uživajo človeško meso, da izkopljujejo in jedo mrličje, da se dežajajo umori iz kanibalskih motivov, da stariši vsled glada ubijajo in

jedo svojo deca — ne samo to, pravim, ampak se danes v Rusiji človeško meso prodaja na trgu. V Saranovu mi je bilo na javnem trgu ponujeno človeško meso.«

Kaj je storila Evropa na vse to? Zelo malo ali nič. Sanitarna konferenca je izdelala načrt za organizacijo prve pomoči Rusiji. Da se izvrši ta načrt, je potrebnih 1.500.000 angl. funtov. Ta predlog je Zveza narodov predložila konferenci v Genovi, a ta ga je blagohotno vrnila Zvezi narodov. Zveza narodov pa nima dovolj sredstev, da bi izvedla zasnovano akcijo. Sovjetska vlada je brez moči, ker tudi nji primanjkuje sredstev.

V Genovi so se evropski državniški zlasali radi ruskih petrolejskih vrelcev. Tekmovali so, kateri izmed njih bo prvi šel v Rusijo — plenit; nikdo se ni spomnil ruskega mučnika, ki mu pripada to bogastvo in poleg katerega umira od glada in epidemij.

Toda evropski diplomati in državniški se motijo, če mislijo, da bodo mogli brez kazni in na lahek način priti do ruskega bogastva. Ne razumejo, iz kakih vzrokov je potrebna nujna pomoč, ki jo zahtevajo zdravstveni strokovnjaki, ko se pa bodo spomnili, bo ta pomoč odkupljena z neizmerno večjimi žrtvami. Iz Rusije je šla po svetu ena največjih duševnih pandemij zgodovine, od tam bi utegnili priti tudi ena največjih pandemij kužnih bolezni.

»Lječnički Vjesnik« god. 44, br. 6.  
**Kdor še ni videl mariborske Obrtne razstave naj se odtrga ta teden vsaj za en dan in si jo pride pogledati. Razstava je podaljšana do vključno 24. t. m.**

Bernhard Kellermann:

## PREDOR.

Roman.

(Dalje.)

(55)

Vznenmirjenost je rasla in rasla. Toda vsa moštva, katera so prispevala sem gori, so bila glede razsežja katastrofe dočista v nejasnem. Vračala so se iz predora samo, ker so se za njimi vun peljali vsi.

In zopet so ženske strmele polne nemira in strašne tesnobe v ono dvojico malih črnih lukenj, ki sta zrla sem gori kakor lokave, razjedene oči, iz katerih srepi sama zla usoda in groza.

Okoli devetih so prispeli prvi vlaki, na katerih je sedel mož tik moža, ki so vsi razburjeno krillili z rokami, še preden se je vlak ustavil. Prihajali so iz predorske notrine, kamor je bila panika zagnala baš svoje prve strahote. Kričali in tulili so: »Predor gori!«

Zavreščalo je strašansko vpitje in tuljenje. Mnogi se je zavalila naprej, valila se je tja in sem.

V tem se je pojavil Harriman. Stal je na železničnem vozu, vihtel klobuk in vpil. V jutrnjem svitu je bil videti kakor mrlič, ves bled, brez krvi, in vsakdo je menil, da je tak zaradi nesreče.

»Harriman! — Mirujte, govoriti hoče!«

»Prisegam, da povem resnico!« je vpil Harriman, ko se je množica umirila, in pri vsaki besedi mu je iz ust zapuhtel gost oblacček sapa. »Vest, da predor gori, je nezmiselnost! Beton in železo ne more goreti. Zaradi eksplozije se je vnelo nekaj zanikarnih podbojev za vrtnalnim strojem in to je povzročilo paniko. Naši inženjerji že gase! Ni treba —«

A niso pustili, naj Harriman dogovori. Prekinilo ga je divje žvižganje in kričanje in ženske so jele pobirati kamne. Harriman je skočil z voza in se je vrnil v postajnico. Iznemogel se je zgrudil v stol.

Čutil je, da je vse izgubljeno in da more le Allan sam preprečiti katastrofo tu zgoraj.

Toda Allan ne more dospeti pred večerom!

Suhoparna, mrzla postajna dvorana je bila polna inženjerjev, zdravnikov in uradnikov, ki so prihitali, da bodo pripravljani za pomoč.

Harriman je že prej popil liter črne kave, da bi obvladal učinke uspavalnih praškov. Izbljuval je in dvakrat omedlel.

Kaj naj le počne? Od vsega, kar je slišal, je bilo pametno edinole izporočilo Bärmannovo, katero mu je neki inženjer v Bärmannovem imenu javil po telefonu s šestnajste postajnice in ki je velelo, da so se po Bärmannovem mnenju v rovu, ki je bil ves z lesom podprt, podboji vneli sami od sebe od vročine in da je njih ognjevitva povzročila eksplozijo strelnih zapalk. To je bilo pametno rečeno, toda ob tem takem detonacija vendar ne bi mogla biti tako silna, da bi se čula do dvanajste postajnice?

(Dalje priložniji.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.  
 Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

## Mala oznanila.

- Slugo (laboranta) za takoj išče lekarna „Pri sv. Anehu“. 1754
- Iščem K 20.000 posojila za trgovsko podjetje proti 15% obrestim. Varnost zajamčena. Ponudbe na upravo lista pod št. 32\*. 1758 2-1
- Priporočam brivnico „Union“ na Glavnem trgu s prvovrstno postrežbo. Roškar, poslovedja.
- Jedilnica z mramornalimi ploščami, plišast divan, spalni divan, 4 posamezne postelje, komad 200—350 D. kompl. postelja z žimnico, kompletna spalna garnitura za 1 osebo, viseča svetilka, posteljna pregrinjala, plišasta jopca, površniki z svilo podloženi, komad 400 D. Vpraša se: Rotovžki trg 8, I. nadst., levo. 1763
- Motor 3—6 ks (za bencin) se kupi. Dopis in cena pod „Motor“ na upravo. 1752 2-1
- Kupim pianino, kratek glasovir in orkestrion. Hotel Halbwild, soba št. 5. 1757 2-1
- Kupim labki enovprežni voz, sivalni stroj in kuhinjsko omaro. Hotel Halbwild, soba št. 5. 1756 2-1
- Odda se takoj blizu Glavnega trga dva lokala, pripravna za obrt, delavnico, skladišče ali pisarno. Pojasnila: Dravska ulica 10, I. nadstropje, vrata št. 11. 1748 5-2
- Pohištvo za spalne in jedilne sobe iz trdega in mehkega lesa po znižanih cenah. Tovarna za pohištvo, Koroška cesta 46 1734 6-4

## Proda se

dvonadstropna trgovska hiša v Sp. Šiški z velikim dvoriščem, skladiščem in vrtom. Lokali, gostilniški prostori in stanovanje takoj na razpolago. Hiša moderno zidana in v dobrem stanju. Ponudbe sprejema Alojz Planinšek, Ljubljana, Karlovska cesta 18. 1761

Vrtnarstvo  
**IGNAC VAUDA**  
 v Ptuju  
 se priporoča. 1740

## Kurz ruskega jezika

se prične 22. septembra v državni realki. Vpisovanje od 18. do 19. ure. 1751



Ali bo res letošnje vino dobro?

Prepričajte se sami v gostilni „Pri sodniji“ kje se toči od danes 23. t. m. naprej novo vino. 1753

**Šolske torbice**  
 in tudi druge na izbero pri Iv. Kravos, Aleksandrova c. 13, na vogalu. Istantam se kupijo stekleni nastavki z oporami vred za izložbena okna. 1715

## Poštna pomočnica

se sprejme takoj pri poštnem uradu v Jarrenini. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. 1759 6-5

Ker se nisem mogel posloviti pri mojem odhodu iz Maribora v Trbovlje osebno pri vseh svojih znanih, se poslavljam tem potem. 1755

Ivan Dekleva, trgovec.

Najcenejše!

Vsakovrstno original angleško sukno nudi trdka **FRANC MASTEK** Glavni trg 16. 1759

Oglejte!

Najboljše!

Izložba!

**S**eno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja **ANDREJ OSET, Maribor**, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon št. 88. 1328

## Na „vinski razstavi“

objekt B „Pokrajinske obrtne razstave“ od 8. do 24. septembra se prodaja od danes naprej po zelo znižani ceni poleg vzorcev tudi cele butelke vina in sicer:

po 28.— K komad (vzorec 1/10 litra po	3.— K)
» 34.— K „ ( dtto. „	4.— K)
» 40.— K „ ( dtto. „	5.— K)
» 46.— K „ ( dtto. „	6.— K)
» 52.— K „ ( dtto. „	7.— K)
» 58.— K „ ( dtto. „	8.— K)
» 64.— K „ ( dtto. „	9.— K)
» 70.— K „ ( dtto. „	10.— K)

brez steklenic (za steklenice je založiti K 16.— za komad)! Tudi v točilnici se znižajo cene za K 8.— pri litru.

Vinarski in sadjarski odsek kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru. 1737 4-3